

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **M., V.**, proti odporkyňi **Ing. J. M.**, bývajúcej v B., zastúpenej Mgr. A. S., advokátkou v B., **o zaplatenie 119 800,20 Sk istiny s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 13 C 94/97, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 12. septembra 2007, sp.zn. 2 Co 305/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie odporkyne **o d m i e t a .**

Navrhovateľke nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II uznesením z 23. apríla 2007, č.k. 13 C 94/97-94 konanie zastavil. Navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľka v priebehu konania o veci samej zobrala návrh späť z dôvodu, že v exekučnom konaní jej bola uplatňovaná suma uhradená. Poukázal na to, že prvostupňový súd už raz vo veci rozhodol rozsudkom z 5. júna 2001 č.k. 13 C 94/97-47, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 4.7.2007. Na základe tohto rozhodnutia prebehlo voči odporkyňi ako povinnej exekučné konanie. Uvedené rozhodnutie však bolo uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2005 sp.zn. 2 Co 309/04 zrušené a vec bola vrátená súdu prvého stupňa z dôvodu, že súd nekonal s odporkyňou, ale nesprávne jej ustanovil opatrovníka, čím jej odňal možnosť konať pred súdom. Prvostupňový súd dospel k záveru, že aj keď odporkyňa so späťvzatím návrhu nesúhlasila z dôvodu, že pohľadávka bola uhradená v exekúcii, táto skutočnosť nemá za následok nezastavenie konania z vážnych dôvodov. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 veta druhá O.s.p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporkyne uznesením z 12. septembra 2007 sp.zn. 2 Co 305/2007 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. S poukazom na ustanovenie § 96 ods. 1, 2, 3 O.s.p., ako aj vzhľadom na dispozičný úkon navrhovateľky, nepovažoval odvolanie odporkyne za dôvodné. Skutočnosti uvádzané odporkyňou, ktorými táto odôvodňovala svoj nesúhlas so späťvzatím návrhu, nepovažoval za vážne dôvody, pre ktoré by nemal konanie zastaviť. Poukázal na tú skutočnosť, že pokiaľ má záujem, aby súd rozhodol o sume 119 800,20 Sk vo vzťahu k navrhovateľke, má možnosť podať nový návrh a v ňom uplatňovať svoje návrhy, námietky a dôkazy, na ktoré chcela poukazovať v tomto konaní. Jej obranu voči návrhu nepovažoval za potrebnú z dôvodu, že navrhovateľka zobrala svoj návrh späť.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie odporkyňa, ktorá ho s poukazom na ustanovenie § 237 písm. f/ a § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. navrhla zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberala doterajší priebeh konania vo veci. Namietala záver odvolacieho súdu o tom, že si môže podať nový návrh na ochranu svojich práv, ktorý by bol úspešný. Ak by nebránila svoje práva ako odporkyňa v tomto konaní, bol by právoplatný rozsudok okresného súdu č.k. 13 C 94/97-45, ktorý napadla odvolaním a ktorý bol uznesením odvolacieho súdu sp.zn. 2 Co 309/04 zrušený. Tento rozsudok by bol právoplatný a vykonateľný a bol by aj exekučným titulom. Nemohla by sa domáhať zaplatenia vymoženej sumy ani ako bezdôvodného obohatenia a ani ako náhrady škody, lebo táto bola uhradená na základe právoplatného rozhodnutia. Nevidela dôvod, pre ktorý by si mala podať nejaký nový návrh aj z dôvodu, že súd bol povinný zaoberať sa všetkými namietanými skutočnosťami a dôkazmi. Nový návrh týkajúci sa totožných subjektov a totožného predmetu konania by nebol úspešný, lebo by išlo o prekážku res iudicata. Namietala, že súdy sa nezaoberali skutočnosťami, ktoré ona uvádzala ako vážne dôvody, pre ktoré by súd konanie nemal zastaviť a preto považovala rozhodnutia za zmätočné a nepreskúmateľné. Považovala za dôležité posúdiť, či vôbec bol na strane navrhovateľky dôvod podávať vo veci návrh na začatie konania. Ona bola na základe nezákonného a nie právoplatného rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 5. júna 2001 č.k. 13 C 94/97-45 nútená uhradiť dňa 17.3.2003 sumu 145 466,-- Sk a dňa 30.6.2003 sumu 12 500,-- Sk, keďže bol vydaný príkaz na zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosť v jej vlastníctve, v ktorej býva. Poukazovala aj na tú skutočnosť, že návrh bol nedôvodný od samého začiatku z dôvodu, že uplatňovanú pohľadávku už raz na základe platobného rozkazu Okresného súdu

Bratislava II z 3. novembra 1995 č.k. Ro 6303/95 zaplatila dňa 8.3.1995. Ide preto o vec právoplatne rozhodnutú - res iudicata. Nesprávnym rozhodnutím odvolacieho súdu, vrátane prvostupňového rozhodnutia, jej preto bola odňatá možnosť konať pred súdom. Zároveň si uplatnila trovy právneho zastúpenia 10 539,-- Sk.

Navrhovateľka navrhla dovolanie odporkyne ako neprípustné odmietnuť. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za vecne správne, v súlade s jej dispozičným princípom sporového konania. Tvrdenie o odňatí možnosti odporkyne konať pred súdom nepovažovala za dôvodné z dôvodu, že súd neuskutočnil žiadny taký úkon, ktorým by jej odňal zákonom priznanú možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky ani jedného z rozhodnutí, kde dovolanie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania odporkyne z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však dovolacím súdom nebola v konaní zistená.

Vzhľadom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na posúdenie, či konanie odvolacieho súdu nie je zaťažené vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle uvedeného ustanovenia treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odníma možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok (R 50/1997), ako napr. právo zúčastniť sa na pojednávaní, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a pod.

O naplnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v odňatí možnosti konať pred súdom dôjde vždy v prípadoch, keď súd znemožnil účastníkovi vykonať v priebehu konania práva priznané mu O.s.p., a to najmä právo predniesť (doplniť, či doplňovať) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázku účastníkom alebo svedkom a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje

návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci; všade ide o prípady, keď účastníkovi bola odňatá reálna a efektívna možnosť konať pred súdom, spočívajúca v práve právne a skutkovo argumentovať prejednávajúcu vec.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že súd je pri prejednávaní veci v občianskom súdnom konaní viazaný obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 a nasledujúcich Ústavy Slovenskej republiky. To potvrdzuje aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej musí všeobecný súd vykladať a používať ustanovenia O.s.p. v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Interpretáciou a používaním O.s.p. nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 O.s.p.). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania nie je v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (porov. nález sp.zn. IV. ÚS 1/02 alebo nález pod sp.zn. 1. ÚS 139/02).

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že k odňatiu možnosti konať pred súdom a teda k založeniu vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dochádza vždy aj vtedy, ak súd zastaví konanie z dôvodu nesprávnej aplikácie práva (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3 Cdo 61/95, uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod číslom 14/1996, alebo rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4 Cdo 70/93, uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod číslom 19/1996).

Z ustanovenia § 96 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Súd konanie nezastaví, ak odporca so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí; v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní (§ 96 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 96 ods. 3 O.s.p. nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu nie je účinný, ak dôjde k späťvzatiu návrhu skôr, než sa začalo pojednávanie, alebo ak ide o späťvzatie návrhu na rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Podľa citovaných zákonných ustanovení je zastavenie konania na základe späťvzatia návrhu v priebehu konania o veci samej síce viazané na súhlas druhého účastníka, vyžaduje sa však, aby prípadný jeho nesúhlas so späťvzatím, ak má byť dôvodom nepripustenia späťvzatia, bol opretý o vážny dôvod. Predmetné ustanovenie síce bližšie nevysvetľuje, čo treba považovať za taký vážny dôvod, nepochybne ale musí ísť o dôvod, z ktorého vyplýva, že je tu dôvodná požiadavka, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá. Súd preto musí s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu a povahu uplatňovaného nároku zvážiť, či nesúhlas so späťvzatím je založený na právnom alebo inom (napr. ekonomickom alebo morálnom) záujme druhej strany, aby o návrhu bolo meritórne rozhodnuté i napriek nezáujmu navrhovateľa pokračovať v spore. V sporovom konaní je tento záujem spravidla daný vtedy, ak konanie mohlo byť začaté aj na návrh odporcu (iudicium duplex), ako napr. v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a bezpodielového spoluvlastníctva manželov, alebo ak meritórne rozhodnutie má právny význam pre odporcu. To však platí len vtedy, ak nedošlo k splneniu návrhom uplatňovaného nároku. Ak ale plnenie už bolo poskytnuté (nie je rozhodujúce, či odporca splnil dobrovoľne alebo splnenie dlhu bolo realizované nútene), odpadla samotná podstata sporu a konanie a rozhodovanie súdu o návrhu na splnenie povinnosti už nemôže viesť k sledovanému účelu. Pri takomto zistení musí súd návrh (ak ho navrhovateľ nevezme späť) zamietnuť bez ohľadu na to, či a v akom rozsahu bol uplatnený nárok opodstatnený (resp. neopodstatnený). Účelom občianskeho súdneho konania (§ 1 a § 2 O.s.p.) totiž je predovšetkým ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov autoritatívnym rozhodnutím súdu.

Vzhľadom na uvedené, dovolací súd je toho právneho názoru, že ak navrhovateľ zoberie návrh späť z dôvodu, že ním uplatnená pohľadávka zanikla splnením, odporca nemá vážny dôvod pre nesúhlas so späťvzatím návrhu v zmysle § 96 ods. 2 O.s.p. Rozhodnutie odvolacieho súdu je preto správne a opiera sa o náležité odôvodnenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na tú skutočnosť, že odporkyňa v priebehu konania neuplatnila proti navrhovateľke svoje práva napr. vzájomným návrhom (§ 97 a nasl. O.s.p.). K uplatneniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy dochádza

vtedy, ak príslušný zákon umožňuje, aby sa fyzická alebo právnická osoba domáhala svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Tohto práva sa však možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré ustanovenia čl. 46 ústavy vykonávajú.

Dovolací súd nepovažuje za správny ani záver dovolateľky o tom, že ak by sa v konaní nebránila, bol by právoplatný a vykonateľný rozsudok okresného súdu č.k. 13 C 94/97-45, ktorý by bol exekučným titulom. Uvedené rozhodnutie totiž bolo v rámci odvolacieho konania zrušené a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Nešlo by pritom ani o vec právoplatne rozhodnutú, ako sa mylne domnieva dovolateľka. Zastavenie konania v dôsledku späťvzatia návrhu nevytvára ani prekážku veci rozhodnutej vo vzťahu k návrhu, podanému v budúcnosti. Z dôvodu, že konanie bolo zastavené, nie je dôvodná ani námietka dovolateľky spočívajúca v tom, že vo veci už bolo rozhodnuté v konaní sp.zn. Ro 6303/95 Okresného súdu Bratislava III. V tejto súvislosti je pritom vhodné poukázať na ustanovenie § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania odporkyne nemožno vyvodit' ani z ustanovenia § 239 O.s.p. a ani z ustanovenia § 237 O.s.p.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporkyne ako neprípustné podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej navrhovateľke vzniklo právo na náhradu trov konania proti odporkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si ich neuplatnila a nepodala návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 s použitím § 243b ods. 4 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. októbra 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková